



Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Karin Molenaar
Telefoon: 06-23383116
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2210-2702 - 22bo006569
Bijlage(n): 6

Onderwerp: Aanvullende vragen over SIFR
n.a.v. technische sessie d.d. 28-9-2022

Datum: 11 november 2022

Aan de commissie(s)
Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven,
Schuldhulpverlening en
Armoedebestrijding

Beste commissieleden,

Op woensdag 28 september 2022 heeft u een technische sessie bijgewoond die in het teken stond van het Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR). Hierin is door ambtenaren van de gemeente Rotterdam, SIFR zelf en een sociaal ondernemer (Flexcraft – Young Up) toegelicht:

- Hoe de besluitvorming rond de Enecomiddelen is verlopen en welke voorwaarden daaraan worden gesteld;
- Welke aandachtspunten door de Eneco-adviescommissie zijn meegegeven met betrekking tot een investering in SIFR en hoe hierop geacteerd is;
- Welk financieel en maatschappelijk rendement wordt verwacht;
- Waarom dit een aanvulling is op de gemeentelijke armoede- en schuldenaanpak;
- Hoe de governance van SIFR eruit ziet en welke investeringen zij doen;
- Waarom de investeringen in de eerste jaren relatief hoog zijn;
- En welke impact zij tot nu toe hebben gerealiseerd.

Tijdens de sessie zijn veel vragen beantwoord, maar zijn er door tijdsgebrek ook vragen open blijven staan. Met deze brief doe ik u de antwoorden alsnog toekomen.

De vragen zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

- A. Eneco-middelen
- B. Managementfee en financieel rendement
- C. Governance
- D. Maatschappelijk rendement en aanpak op armoede en schulden
- E. Sint Laurensfonds
- F. Sociaal ondernemers (in Rotterdam)

Bij de beantwoording van de vragen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

- Oprichtingsakte (bevat nieuwe statuten)
- Jaarrekeningen 2019-2020 (verlengd boekjaar)
- Jaarrekening 2021
- Financieel model SIFR
- Nogmaals bijgevoegd: Impactrapportage 2020
- Nogmaals bijgevoegd: Impactrapportage 2021



Ons college van B&W ziet meerwaarde in deelname van de gemeente in het investeringsfonds SIFR. Met de investeringen die zij doen dragen zij bij aan de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek in onze stad. Zij bieden additioneel instrumentarium waarmee zij op een innovatieve manier Rotterdammers met schulden en/of afstand tot de arbeidsmarkt bereiken die de weg naar de gemeente nog niet hebben gevonden.

Hieronder volgen de antwoorden op uw vragen.

A. Eneco-middelen

1. *Hoe en waarom wordt de €30,9 miljoen aan verkoopopbrengst gedurende 8 jaar ingezet?*

Tot de verkoop van de aandelen Eneco werd in de begroting aangenomen dat de gemeente jaarlijks €14,85 mln dividend zou ontvangen. Met de verkoop van deze aandelen verviel deze bron van inkomsten, maar zou tevens een structureel financieringsvoordeel worden behaald. De €30,9 mln wordt gebruikt om het structurele begrotingstekort van €8,40 mln dat per saldo resteerde, geleidelijk op te vangen. Gedurende 8 jaar wordt jaarlijks ca. €1 mln van het structurele begrotingstekort opgelost. Het resterende begrotingskelpunt wordt opgelost vanuit de verkoopopbrengst Eneco. De bijdrage vanuit de verkoopopbrengst Eneco telt op tot 30,9 mln. Zie onderstaande tabel:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Derving dividend	14,85	14,85	14,85	14,85	14,85	14,85	14,85	14,85
Financieringsvoordeel	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45
Begrotingskelpunt	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40
Op te lossen reeks	-1,00	-2,00	-3,00	-4,00	-5,00	-6,00	-7,00	-8,30
Aanwending verkoopopbrengst Eneco €30.9	7,40	6,40	5,40	4,40	3,40	2,40	1,40	0,10

2. *Is maatschappelijk revolverend ook een toetsing voor de kaders van de Eneco-middelen of moet het louter financieel zijn? (naast het publieke belang van maatschappelijk revolverend zijn).*

Investerings die worden gedekt uit de verkoopopbrengst Eneco moeten financieel revolveren; het geïnvesteerde geld moet op enig moment terugvloeien naar de gemeente Rotterdam. Voor alle investeringen, ook die worden gedekt uit de verkoopopbrengst Eneco, geldt de voorwaarde dat zij het publieke belang van Rotterdam dienen.

3. *Hebben we deze constructie zo gemaakt om aan de Enecomiddelen te komen voor de inzet op armoede? Moeten we de constructie niet op een andere manier vormgeven?*

De constructie hoe de Enecomiddelen in te zetten, is vastgesteld door uw raad. Het Social Impact Fonds Rotterdam (SIFR) was al opgericht en opereerde al toen het een aanvraag indiende voor de Eneco-middelen. Armoedebestrijding was ook al een impact thema van het fonds. SIFR is een van de geselecteerde projecten geworden, mede omdat ze voldoen aan de vereisten (terug te vinden in raadsbesluit 20bb16753) rond de inzet van de Enecomiddelen.

B. Managementfee en financieel rendement

4. *Het is onduidelijk hoe de managementfee tot stand is gekomen. Kunnen we hier een berekening van krijgen?*



De managementvergoeding (exclusief BTW, indien van toepassing) is een vergoeding om het fonds operationeel uit te voeren en is een percentage afhankelijk van de hoogte van de investering die wordt gedaan (meer of minder dan 15 miljoen):

- Een bedrag gelijk aan 3,0% per jaar over het toegezegde Totaal Investeringsbedrag vanaf €15.000.000 (vijftien miljoen euro);
- Een bedrag gelijk aan 3,25% per jaar over het toegezegde Totaal Investeringsbedrag tot €15.000.000 (vijftien miljoen euro) met een minimum van €300.000 per jaar (driehonderdduizend euro), welk bedrag wordt gebaseerd op een jaarbudget dat wordt overgelegd aan de Raad van Toezicht.

De managementfee bestaat voor 80% uit personele lasten. Daarvoor zijn momenteel 5,8 FTE aan het werk. Daarnaast bestaat de managementfee uit huisvestingskosten, administratieve kosten en enkele promotionele activiteiten, zoals rondetafelsessies met de sociaal ondernemers.

5. Wat is procentueel gebruikelijk bij andere fondsen?

De €300.000 management fee voor een type fonds als SIFR, gericht op relatief kleine investeringen die veel assistentie nodig hebben voor en na de investering, is marktconform. Als percentage van de fondsomvang is dit ook marktconform, maar vergelijkend met de grotere fondsen is het procentueel hoog. De andere fondsen hebben een percentage van circa 2%, maar de fee is in bedrag wel soortgelijk. Hierbij is het gebruikelijk dat de fee wordt gestaffeld, wat wil zeggen dat boven een bepaalde fondsomvang, er procentueel minder fee nodig is.

6. Tijdens de sessie is aangegeven dat het hogere percentage ook komt door (meer) intensief werk. Wat wordt hiermee bedoeld?

De redenen dat het procentueel hoger uitvalt, zijn:

- 1) Kleinere investeringen, brengen niet minder, maar meer werk per deal met zich mee;
- 2) Sociale impact vereist publiek-private samenwerking waar ook tijd in de relaties met de samenwerkingspartners geïnvesteerd moet worden;
- 3) Om de sociale ondernemingen te creëren, vinden en/of investeerbaar te maken, zijn meerjarige programma's nodig die tijd vereisen.

7. Heeft de raad eerder ingestemd met de managementfee?

In de raadscommissie van 30 juni 2021 is bij de behandeling van de voorjaarsnota 2021 de toezegging gedaan dat de wethouder de commissie informeert of de overheadkosten omlaag kunnen. Deze motie is op 5 juli 2021 afgedaan met de bovenstaande toelichting dat het een gebruikelijke en marktconforme managementfee betreft. Op 14 juli 2021 stond deze afdoening op de besluitenlijst van de openbare procedurevergadering die vervolgens op 1 september 2021 ongewijzigd en conform is vastgesteld.

(Zie hier: de [afdoening](#) van de motie, de [besluitenlijst](#) van 14 juli 2017, de [vaststelling](#) van de besluitenlijst van 14 juli 2021)

8. Voldoet SIFR aan de eis dat andere partijen voor minimaal 50% deelnemen? Kunnen we die berekening krijgen?

Een van de vereisten voor het inzetten van de Eneco-middelen is dat er enkel investeringen worden gedaan waaraan andere partijen voor minimaal 50% financieel bijdragen.



In het fonds zit, na de voorgenomen investering door de gemeente, een bedrag van €9,25 miljoen, waarvan €7,25 miljoen wordt geleverd door investeerders die deel uitmaken van de ALV. De overige €2,0 miljoen betreft een subsidie uit EU-middelen. Na deelname zal de gemeente een belang in het fonds hebben van ongeveer 34,5% (€ 2,5 mln / € 7,25 mln). Dit betekent dat de financiële bijdrage van de andere investeerders in het fonds meer dan 50% bedraagt.

9. Kunnen we de gewijzigde statuten ontvangen?

De gewijzigde statuten zijn bijgevoegd. De eerdere statuten betroffen twee aandachtspunten. Het eerste aandachtspunt betrof de investeringscommissie bestaande uit drie leden, waaronder de fondsmanager. Bij de start van het fonds hebben de andere leden hun vertrouwen uitgesproken in deze invulling van de investeringscommissie. De gemeente hecht waarde aan een investeringscommissie die meer onafhankelijk van de manager staat en heeft daarom geadviseerd de commissie uit te breiden met een onafhankelijk lid. Dit advies heeft in samenspraak met de leden ertoe geleid dat de investeringscommissie uit 3 commissieleden bestaat, waarvan 2 onafhankelijke leden. Deze wijziging is terug te vinden in art. 14 van de meegestuurde oprichtingsakte.

De tweede wijziging betrof de benoeming van de Raad van Toezicht. In de nieuwe statuten is opgenomen dat leden een goedkeuringsrecht hebben ten aanzien van de voordracht van de Raad van Toezicht. Deze wijziging is terug te vinden in art. 16 van de meegestuurde oprichtingsakte.

NB: De statuten zijn u aangereikt onder de naam 'akte van oprichting'. De oprichtingsakte is een ander woord voor statuten.

10. Drukken de reeds gemaakte kosten binnen het fonds (nu €1 mln) op de investeringen die de gemeente straks maakt? Wat betekent dit voor het rendement?

Iedere investeerder deelt mee in dezelfde reeds gemaakte en nog te maken kosten. Iedere investeerder deelt ook mee in dezelfde opbrengsten. Iedere investeerder investeert in team, opbouw dealflow en netwerk, en deelt later in de opbrengsten daarvan. Normaliter dienen investeerders die later toetreden een vergoeding te betalen aan de eerdere investeerders ter compensatie van de tijdswaarde van geld en het gelopen risico in de beginfase. Bij dit fonds is bij de oprichting al afgezien van deze vergoeding. Het rendement van 2-3% is nettorendement, na aftrek van de managementfee. De kosten zijn meegenomen in de bepaling van het rendement.

De realisatie en de verwachtingen worden door het fonds gemodelleerd en vergeleken met de uitgangspunten van het fonds bij de start. Op dit moment ligt het fonds nog op koers, rekening houdend met alle reeds gemaakte kosten en nog te maken kosten.

In onderstaand overzicht is de businesscase van het impact fonds te zien. De eerste 2 jaar kenmerken zich door relatief hoge kosten en voornamelijk uitgaven rond investeringen. De investeringen geschieden in de eerste 5 jaar, waarvan er nu 2 jaar in de jaarrekening en de impactrapportage te zien zijn. De opbrengsten en vaak ook de impact manifesteren zich in jaar 6 tot en met jaar 10.



SIFR 2020 – 2029 Base Case

- Kosten staan vast en zijn na opstart jaar stabiel. Vanaf de desinvesteringsperiode nemen ze af met de hoeveelheid assets under management
- Investeringsvinden vinden in de eerste 5 jaar plaats, desinvesteringen (ontvangsten) voornamelijk in de laatste 4 a 5 jaar.
- Netto is er in de eerste 5 jaar sprake van uitgaven
- Over de levensduur van het investeringsfonds wordt een netto rendement voor de investeerder nagestreefd van 2 a 3 % per jaar.



11. Is het realistisch dat rendement gemaakt wordt als de kosten zo hoog zijn?

Het nagestreefde rendement van 2-3% is nettorendement, na aftrek kosten, waaronder de managementfee. Dit vereist dat de gemiddelde rendementen op de investeringen hoger ligt dan de 2 à 3%. Meerdere impact fondsen laten zien dat dit mogelijk is. Het betreft een rendementsstreven van het fonds. Er zal altijd onzekerheid bestaan rond de te realiseren rendementen.

12. Kunnen we de jaarrekeningen + w&v rekeningen van 2019, 2020, 2021 ontvangen?

13. Kunnen we de prognose van SIFR waar op basis de 2-3% rendement is gebaseerd ontvangen?

De jaarrekeningen 2019-2020 (verlengd boekjaar) en 2021 zijn bijgevoegd bij de stukken. Zoals ook aangegeven in de technische commissie alsook bij het antwoord op het te behalen rendement bestaan de eerste jaren voornamelijk uit kosten en uitgaven. De jaarrekeningen, die terug en niet vooruitkijken, bevestigen dit beeld.

De jaarrekeningen hebben zonder financiële prognose een beperkte informatiewaarde. Daarom werkt SIFR met een financieel model, waarbij de laatste inzichten, inclusief de vastgestelde jaarrekeningen, worden verwerkt en op die manier gemonitord wordt door de manager, Raad van Toezicht en Ledenvergadering.

De uitdraai van dit financieel model is bijgevoegd bij de stukken en bestaat uit een overzicht van winst- en verliesrekening, balans, cashflow overzicht en rendementsberekening. Dit financieel model wordt periodiek bijgewerkt met de gerealiseerde cijfers, de verwachtingen op de investeringen en de verwachtingen op de investeringen die nog dienen te geschieden. De input en de uitkomsten worden gecontroleerd door de Manager, Raad van Toezicht en jaarlijks gedeeld met de Leden.

Dit model laat zien dat over de levensduur van het fonds het gemiddelde rendement tussen de beoogde 2 a 3 % per jaar ligt. Mocht het daar door omstandigheden van afwijken dan zijn er nog mogelijkheden om tussentijds bij te sturen. De Raad van Toezicht is op de hoogte van de bijsturingsmogelijkheden en overlegt dit regelmatig met de manager.



14. *Op pagina 3 van de eerder verstuurde brief (22bb5581 Afdoening toezegging Vragen over SIFR) staat dat dit een fonds is met een hoog risicoprofiel en dat het rendement dan vaak onmogelijk is: wat zijn we hier aan het doen?*

Het risicoprofiel van het eerste 'place based impact investing fonds' op continentaal Europa is hoog, omdat het in de context van Rotterdam nog niet eerder is gerealiseerd en het team, met vele jaren impact investing ervaring, dit ook nog niet eerder heeft gedaan.

Risico's zijn door SIFR gemitigeerd door:

- Eerst een uitgebreide haalbaarheidsstudie in 2018 en 2019 te hebben uitgevoerd naar de investeringsvraag en de mogelijke marktkansen;
- Eerste potentiële investeringen te hebben gevonden en geanalyseerd;
- De strategie van het fonds te baseren op succesvolle voorbeelden uit de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk en de ervaring van 20 jaar impact investing hierin mee te nemen;
- Investeringskansen klein te beginnen en alleen bij succes door te investeren;
- Naast te investeren in groeiende sociale ondernemingen ook succesvolle sociale ondernemingen naar Rotterdam te halen alsook in regulier Rotterdams bedrijfsleven te investeren dat meer sociaal wil ondernemen;
- Rendementen na te streven die in lijn zijn met het risicoprofiel;
- Samen te werken met partners in de stad die zowel met donaties, subsidies alsook kennis en netwerk de ondernemingen kunnen ondersteunen.

Het SIFR team weegt continue risico, rendement en impact af en bouwt in 5 jaar een evenwichtige portefeuille.

C. Governance

15. *SIFR was betrokken bij een aantal organisaties, hoe is die betrokkenheid nu?*

In hetzelfde jaar als Stichting Voor Goed is opgericht, is ook het Social Impact Fonds Rotterdam opgericht en is de Rotterdam Impact Coalitie (RIC) ontstaan. In de RIC zitten de gemeente, Voor Goed Impact agency, Social Impact Fonds Rotterdam en Thrive Institute als vaste partners. Rond vraagstukken worden gelegenheidscoalities gevormd. Zo werkt SIFR veel samen met de donatietakken van de vermogensfondsen in de stad, impact financiers en een aantal kennisinstellingen om op de inhoudelijke thema's de juiste kennis te mobiliseren.

16. *Het fonds is 2019 gestart; wat is de looptijd voor ons? Wanneer gaat de 10 jaar in?*

Het fonds, opgericht in november 2019, kent een looptijd van 10 jaar. Dit betekent dat de looptijd van november 2019 tot november 2029 loopt. Ook als de gemeente later instapt. Binnen deze periode voorziet het fonds in een exit-strategie, waarbij de investeringen worden geliquideerd en weer beschikbaar komen voor de leden, waaronder ook gemeente Rotterdam. Indien gedurende de investeringsperiode in de eerste 5 jaar het fonds niet presteert, hebben de investeerders de mogelijkheid de fondsactiviteiten te staken en/of de manager te ontslaan. Het fonds opereert inmiddels 2,5 jaar met de investeringsgelden van vermogensfondsen uit de stad. Het originele plan alsook bijgewerkte prognoses laten nu een gemiddeld percentage zien van 2 à 3 procent netto per jaar, na aftrek van managementfee en portefeuillerisico's. De bijgewerkte prognoses worden jaarlijks geëvalueerd. SIFR heeft nog steeds vertrouwen in het behalen van deze rendementsdoelstelling.



17. Wat zijn de gevolgen als één van de andere investeerders uitstapt?

Opzegging: Een lid kan het lidmaatschap niet opzeggen voor het verstrijken van de beoogde fondsduur van 10 jaar. Dit is vastgelegd in de Ledenovereenkomst (artikel 3.3, 3.4 en 4) als in de statuten (artikel 7).

Overdracht: Een mogelijkheid is dat een lid het lidmaatschap overdraagt. Voor overdracht aan een nieuw of bestaand lid is een goedkeurend besluit van de Algemene vergadering nodig. De stemmende leden vertegenwoordigen daarbij een kapitaal van meer dan 75% van het totale investeringsbedrag. Daarnaast zijn de vereisten een notariële akte en een schriftelijke mededeling aan SIFR van de overdracht. De overdracht omvat de overname door de betreffende partij van alle rechten en plichten en het saldo van de ledenrekening van het overdragende lid. (zie art. 5 lid 4 en lid 5 op pagina 5.)

18. Wat betekent het vertrek van de fondsmanager voor de continuïteit?

Het vertrek van 1 van de 2 directeuren in de fondsmanagers heeft geen effect op de continuïteit van SIFR. Momenteel wordt met de Raad van Toezicht van het fonds gekeken hoe de directie van de manager vorm te geven. De hier bedoelde voormalig fondsmanager Lenny van Klink is vertrokken in de wetenschap dat het SIFR is opgebouwd tot de gewenste omvang en heeft ervoor gekozen zich volledig te richten op de door hem opgerichte impact onderneming.

19. Hoe zit het met de vacature binnen de investeringscommissie?

SIFR werft, mede op verzoek van de gemeente Rotterdam, momenteel een tweede onafhankelijk IC-lid. Deze vacature vervult de plek na het vertrek van Lenny van Klink.

D. Maatschappelijk rendement en aanpak op armoede en schulden

20. Hoe wordt het maatschappelijk rendement gemonitord?

SIFR heeft een impactraamwerk opgesteld, in samenwerking met Avance Impact en Impact Centre Erasmus, waarmee is aangegeven hoe de impact bij de sociale ondernemingen wordt gemeten. In de jaarlijkse impactrapportages (2020 en 2021 zijn opnieuw bijgevoegd) is dit te zien. SIFR heeft een prognose gemaakt. Deze prognose geeft weer wat een investeringsfonds van €10 mln euro, waarvan €2,5 mln euro op schulden, voor maatschappelijke impact zou kunnen realiseren.

Het realiseren van maatschappelijke impact gebeurt door het overgrote deel van het investeringsgeld te investeren in sociale ondernemingen die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen en ervoor zorgen dat die afstand wordt overbrugd. Dat doen die sociale ondernemingen door:

- 1) hen zelf op te leiden en in dienst te nemen, indien ze zelf een gangbaar product verkopen in de markt aan betalende klanten; ofwel
- 2) gericht de mensen op te leiden naar (tekort)beroepen, waarbij de werkgevers die hen aannemen bereid zijn te betalen voor gekwalificeerde kandidaten.

Deze sociaal ondernemers bestaan vaak al meerdere jaren. Zij realiseren omzet via betalende klanten en zij maken kosten. Zij maken relatief gezien meer kosten voor de opleiding en ondersteuning van het personeel dan een reguliere ondernemer. Dat doen zij vanuit hun hart, hun missie. Aan het eind van het jaar blijft er vaak weinig winst over en is het salaris van de ondernemer de sluitpost van de begroting.



Sociale ondernemers spelen een belangrijke rol in onze maatschappij. Hun interventies kunnen, aanvullend op de interventies van gemeente en andere partijen, een belangrijke bijdrage leveren aan een maatschappij waarin meer mensen mee kunnen doen. Sociale ondernemers kunnen deze mensen bijvoorbeeld helpen met het vinden en behouden van een betaalde baan, met alle voordelen van dien. SIFR helpt sociale ondernemers om hun onderneming, en dus hun sociale activiteiten, te laten groeien. Voor ondernemers die een volgende (groei) stap in hun organisatie willen maken, kan een investering door SIFR een uitkomst zijn. Door de investering kunnen zij groeien en daardoor meer deelnemers ondersteunen. Bijvoorbeeld door een commercieel persoon aan te nemen, zodat betere commerciële afspraken met partners gemaakt kunnen worden waardoor de businesscase van de sociale onderneming stabiel wordt. Denk aan afspraken als omzetten realiseren, betere afspraken met klanten en betere tarieven vragen. De investering wordt vervolgens ofwel terugbetaald, of er vindt door een andere partij een vervolginvestering plaats. Let wel: 1 succesvolle investering heeft vervolgens elk jaar, gedurende de levensduur van de onderneming, maatschappelijk rendement. Dat is een wezenlijk verschil met jaarlijkse subsidies, want bij jaarlijkse subsidies geef je jaarlijks een bedrag aan een partij en daar ontvang je vervolgens prestaties voor.

Met name in de kwetsbaardere wijken van Rotterdam is er een groot verschil tussen de doelgroepen die kunnen worden geholpen (waar capaciteit voor is) en de doelgroepen die hulp nodig hebben. Juist in die kwetsbare wijken zijn sociale ondernemingen ontstaan die zelf middelen hebben geregeld en die het vertrouwen hebben. Deze partijen bestaan vaak door jaarlijkse donaties van vermogensfondsen en sommigen krijgen ook jaarlijkse subsidie van de gemeente. Die onzekerheid rond de jaarlijkse subsidie zorgt ervoor dat de partijen geen organisatie durven op te bouwen, hun medewerkers geen (langdurige) contracten durven aan te bieden en niet durven te investeren in een commerciële medewerker. Terwijl die partijen juist de brug kunnen slaan voor de doelgroep die voor de gemeente en andere overheidspartijen moeilijk bereikbaar zijn. Het zijn vaak (vele) kleinere sociale ondernemingen, die ieder jaar bijvoorbeeld 'slechts' enkele mensen bereiken met hun hulpaanbod. Maar, opgeteld maken vele kleintjes 1 grote. Vandaar dat SIFR investeert in hen. Met 1 investering kan de sociaal onderneming financieel versterkt worden.

SIFR is niet hét antwoord op alle sociaal maatschappelijke vraagstukken in Rotterdam. Voor een deel van de opgaven blijven subsidies de meest logische instrumenten. SIFR biedt een additioneel instrumentarium. Met deze additionaliteit is het streven samen (gemeente en SIFR) meer effect te maken.

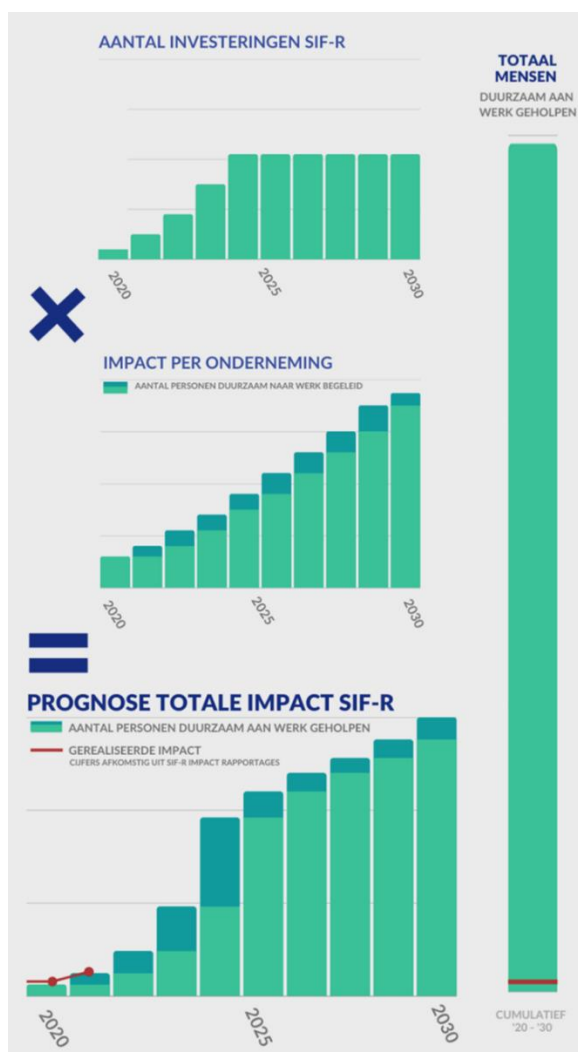
SIFR kan met een fonds van ongeveer 10 miljoen euro in een portefeuille met zo'n 10 à 20 sociale ondernemingen investeren op het thema werk. De investeringsbedragen zijn tussen de 250.000-500.000euro. Dit is de hoofdportefeuille van SIFR. Daarnaast investeert SIFR op het thema schuldhulp. Hieronder worden beide categorieën behandeld.

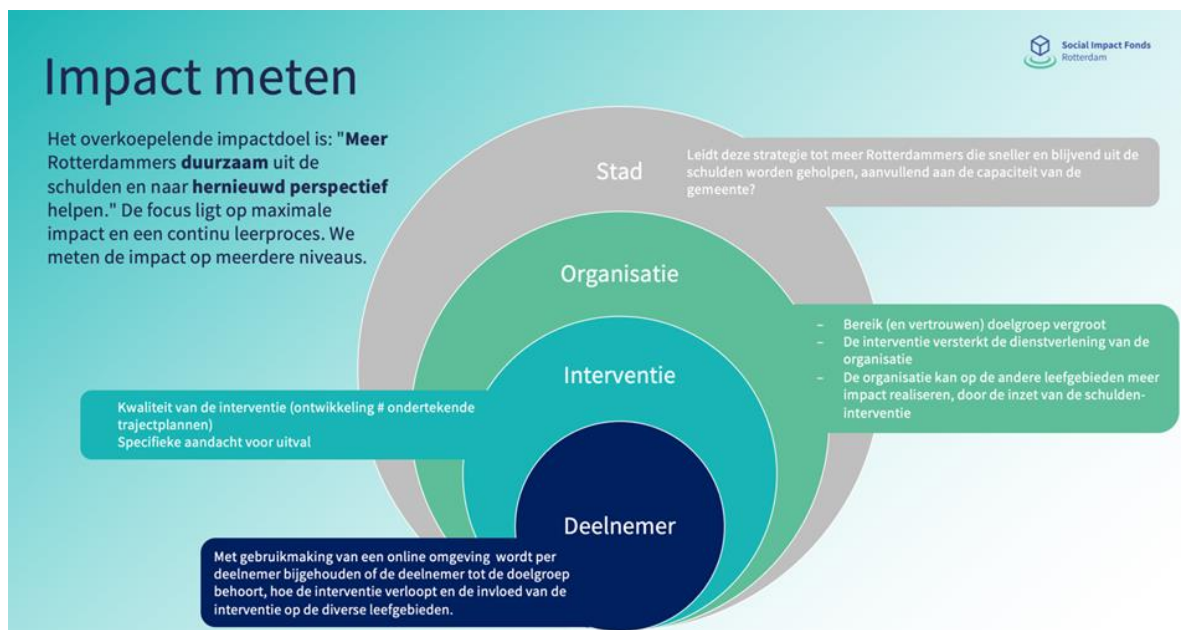
De hoofdportefeuille (werk) is op te delen in 2 categorieën.

Enerzijds bedrijven die zelf betalende klanten hebben en daarmee mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen en houden. Dit zijn de bedrijven waarvan eerder in deze brief is uitgelegd dat zij betaald krijgen voor hun goederen en diensten. Voorafgaand aan een investering door SIFR wisten zij jaarlijks gemiddeld 10-15 personen aan het werk te krijgen. Waarbij zij jaarlijks onduidelijkheid hadden over hun voortbestaan. Met een investering van SIFR kan dat groeien naar gemiddeld 30-50 personen in combinatie met een stabiele businesscase. Met 1 keer investeren wordt ingezet op jaarlijkse, groeiende impact. In onderstaande illustratie is te zien welke impact kan worden gerealiseerd met een portefeuille van impact investeringen die groeit over de tijd.



Anderzijds de sociale ondernemingen die mensen opleiden en begeleiden naar werk. SIFR investeert tevens in dergelijke ondernemingen, vooral nu er zo'n tekort is aan personeel. Dergelijke ondernemingen worden veelal betaald door het bedrijfsleven, brancheorganisaties en dergelijke. Zij wisten voorafgaand aan een investering van SIFR jaarlijks tussen de 50-100 personen te begeleiden, waarvan ongeveer 60-70% vervolgens aan het werk ging. Na de investering door SIFR kunnen de aantallen eveneens groeien tot bijvoorbeeld 200 personen per jaar en 70% duurzaam aan het werk.





21. *Waar kan ik het gevoel krijgen dat SIFR lucratief is, met name voor degenen die schulden hebben? Wat is het plan van aanpak?*

SIFR investeert in ondernemingen die ervoor zorgen dat mensen met een afstand tot of binnen de arbeidsmarkt toch aan het werk komen. Ondernemingen die zorgen dat de grote groep schuldenaren (beginnende en problematische schulden) in Rotterdam weer perspectief krijgen. Organisaties die voorkomen dat kinderen en jongeren opgroeien in armoede: zonder ontbijt, zonder sport, zonder fatsoenlijke huisvesting. Deze sociale ondernemingen in de wijk hebben het vertrouwen van doelgroepen die de gemeente lastig bereikt, bijvoorbeeld door verminderd vertrouwen in de overheid/ gemeente.

Daar bouwen de sociaal ondernemers met deze mensen een relatie op vanuit verbinding en aandacht voor de persoon. Aandacht is cruciaal voor het vertrouwen dat een Rotterdammer met schulden heeft in het feit dat er voor hen een passende oplossing is. Dat hoort en ziet SIFR terug in de pilot Oppepper Lokaal in Delfshaven waar nu inmiddels 38 mensen zijn geholpen. Niet alleen met hun schulden, maar ook met hernieuwd perspectief en een sociaal netwerk. Door op meer plekken in wijken aanwezig te zijn of door samenwerking met specifieke sociale ondernemingen die een specifieke doelgroep ondersteunen, hebben meer Rotterdammers die het hard nodig hebben een laagdrempelige toegang tot ondersteuning.

22. *Wie gaat de rekening betalen van dit plan?*

De gemeente investeert €2,5mln euro, naast de €4,75 miljoen euro van de andere investeerders en €2,25 mln van donateurs en subsidiegevers. Doelstelling van het fonds is naast het realiseren van impact dat het investeringsbedrag terugkomt naar de investeerders inclusief het nagestreefde rendement. Het rendement is na aftrek van de kosten van dit 10 jaren-plan. De bekostiging van het plan is dus meegenomen in beoogde rendement van het fonds na aftrek van kosten.

23. *Hoe ziet het businessmodel er daadwerkelijk uit? Waar zit het rendement?*

Het businessmodel van SIFR bestaat uit investeren en financieren, impact, groei en rendement realiseren en rente-inkomsten en verkoopopbrengsten van aandelen en participaties genereren. Dit



businessmodel is weergegeven in een financieel model. Daarop vindt periodiek via de manager, in de Raad van Toezicht en Ledenvergadering evaluatie en bijsturing plaats.

24. Kunnen we het geld niet zelf aan ondernemers geven of toevoegen aan armoedemiddelen?

Nee, de voorwaarden bij de inzet van de Eneco-middelen staan dit niet toe. Daarnaast is de kracht van SIFR juist dat met een investering een duurzame sociale onderneming wordt gebouwd die jaar-in-jaar-uit impact blijft maken zonder subsidies.

25. Kan de wethouder reageren op de uitzending van Pointer over de buddy app? (Fintech in de schuldhulpverlening is géén oplossing | NPO Radio 1)

Pointer uitte een kritisch geluid op het gebruik van fintech oplossingen in de schuldhulpverlening. Hierbij werd specifiek verwezen naar de Buddy App van het bedrijf Buddy Payment. Enerzijds ging het in de reportage van Pointer over het privacystatement en anderzijds over de gebruiksvriendelijkheid van de Buddy app en het nog beperkt aantal gebruikers tot nu toe. De gemeente Rotterdam maakt, net als vele andere gemeenten, gebruik van de Buddy app. De signalen zoals Pointer die schetst worden deels herkend en roepen ook bij mij vragen op.

Feit is dat de gemeente, hoewel in het bezit van een flink ondersteuningsaanbod, een deel van de mensen met financiële problemen (groot of klein) niet bereikt. In de schuldenaanpak van het vorige college, 'Reset Rotterdam', was expliciet aandacht voor innovatieve oplossingen om het bereik te vergroten. Op dit onderdeel werkt de gemeente Rotterdam en een aantal andere gemeenten sinds 2019 samen met de NVSI (Nederlandse Vereniging van Sociale Innovatie). Om die reden is een gezamenlijke aanbestedingsprocedure vanuit de NVSI gestart en is tenslotte in 2021 Buddy Payment B.V. het ontwikkelen van een digitale oplossing gegund, dat is de Buddy app geworden.

De Buddy app is ontwikkeld voor mensen met een risico op schulden, of met lichte betaalachterstanden en voor mensen die uitstromen uit schuldhulpverlening. De app heeft daarmee op dit moment voornamelijk een preventieve functie. Sinds het voorjaar van 2022 biedt de gemeente de Buddy app actief aan Rotterdammers die een brief krijgen naar aanleiding van een signaal vanuit vroegsignalering, en aan Rotterdammers die uitstromen uit budgetbeheer bij de Kredietbank maar nog wel lichtere budgetondersteuning kunnen gebruiken. Daarnaast is de app vrij beschikbaar voor mensen die hem willen downloaden van de website van Buddy. Op dit moment maken zo'n 320 Rotterdammers gebruik van de Buddy app. Ik besef dat dit nog een gering aantal is.

Naar aanleiding van de feedback in de uitzending heeft Buddy Payment B.V. laten weten aan een verbeteragenda te werken. Zo is het privacy statement inmiddels aangescherpt en laten zij weten aan de slag te zijn met het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid van de app. Vanuit de NVSI is de Hogeschool Utrecht betrokken voor een onderzoek naar de effecten van de Buddy App.

Op basis van de huidige signalen, het (nu nog) minimale gebruik onder Rotterdammers en een eerder voornemen om de app standaard in te zetten door het Expertise Team Financiën (ETF), heb ik opdracht gegeven om een onderzoek uit te laten voeren naar de effectiviteit en toepasbaarheid van de Buddy app in Rotterdam. Ik verwacht uw raad hierover voor het einde van het jaar te kunnen informeren

E. Sint Laurensfonds

26. Het Laurensfonds is deelnemer in SIFR, maar doet ook veel zelf aan investeringen. Wat voor voordeel levert hun deelname/bijdrage aan SIFR hen op?

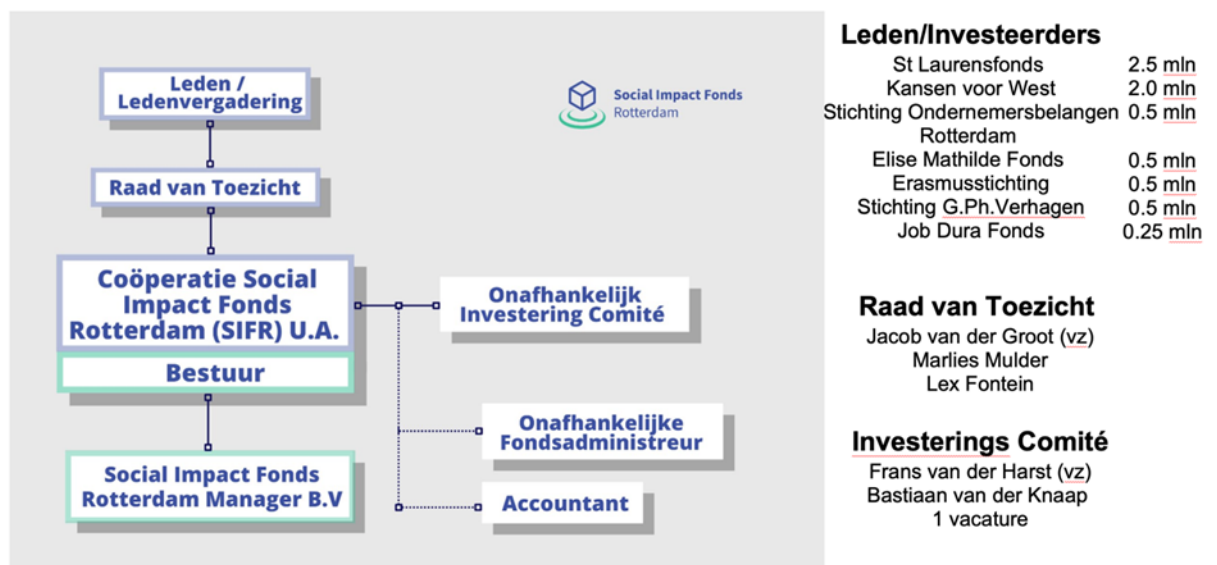


Het Sint Laurensfonds doneert veel, maar investeert niet. Het vermogen van het Sint Laurensfonds wordt belegd en levert financieel rendement wat ze vervolgens doneren aan projecten in de stad. Hun beleggingen leverden echter geen Rotterdams maatschappelijk rendement. Het Sint Laurensfonds wil juist ook met het vermogen maatschappelijk rendement maken door te investeren in sociale ondernemingen in de stad. SIFR heeft met het Sint Laurensfonds als voorgenomen investeerder vervolgens de andere Rotterdamse vermogensfondsen gevraagd om mee te doen. De huidige investeerders hebben allen gecommitteerd, omdat ook zij wilden dat het vermogen van hun stichtingen ook maatschappelijk rendement zou opleveren.

27. Het Laurensfonds is ook actief in de haven en daarmee lijkt er een lijn te zijn met de fondsmanager. Hoe gaat het fonds om met het voorkomen van belangenverstrengeling?

SIFR heeft een governance, zie bijgevoegd. De Raad van Toezicht heeft bij governance-vraagstukken een bepalende rol. Het protocol voorziet erin dat potentiële belangenverstrengeling aan de orde komt in de Raad van Toezicht van SIFR. Zo is deze kwestie aan de orde gekomen in de RvT-vergadering, in aanwezigheid van de SIFR-manager. Investeerders in het fonds kennen uiteraard hun eigen governance.

Governance Structuur SIFR



28. Is de genoemde casus tijdens de technische sessie gemeld bij de gemeente en overige deelnemers?

De voorgedragen casus was dat een bestuurslid van een lid tevens werkzaam is in een portefeuillebedrijf van een investeringsfonds, dat mede bestuurd wordt door de directeur van het SIFR. De vraag was of daar sprake is van potentiële belangenverstrengeling.



De situatie is bekend bij de Raad van Toezicht van SIFR en er is gemeend dat er bij ongewijzigde situatie geen belangenverstrengeling is. Daarmee is dit niet verder medegedeeld aan leden of potentiële leden.

F. Sociaal ondernemers (in Rotterdam)

29. Kan SIFR verhelderen wat wordt verstaan onder een sociale onderneming? En hoe wordt gemonitord dat dit een sociale onderneming blijft?

Een sociale onderneming is een onderneming met primair een sociale basis, die wordt gevormd door ondernemers die vanuit hun missie aan de onderneming werken. De sociaal ondernemer kent een structuur, waarbij de eventuele winsten niet grotendeels worden uitbetaald aan de ondernemers, maar wordt geherinvesteerd in de sociale missie van de onderneming. Al in een vroeg stadium wordt dit geanalyseerd door het SIFR-team. Zowel het team zelf, als de manager, als de IC maken daarom kennis met de sociale ondernemer, om zeker te stellen dat de ondernemer past bij de sociale ambities van SIFR. Daar waar mogelijk en passend wordt aangesloten bij bestaande keurmerken zoals B-Corp, Code Sociale Ondernemingen, PSO30+, Social Enterprise.NL, in de toekomst Besloten Vennootschap maatschappelijk, e.a.

30. Hoe borgen we als gemeente dat de investeringen specifiek in Rotterdam worden gebruikt?

SIFR investeert alleen in sociale ondernemingen die impact realiseren in Rotterdam. Dat is de hoofdreden om wel of niet te investeren in een sociale onderneming. Een onderneming kan vervolgens uitbreiden naar andere steden. Zolang zij ook hun impact in Rotterdam blijven houden en waar gewenst vergroten, is uitbreiding naar andere steden voor SIFR geen knelpunt en draagt het bij aan een betere balans op risico en rendement in de portefeuille.

31. Er wordt gesteld dat er wordt geïnvesteerd in kwetsbare wijken, welke zijn dat? Waar wordt deze keuze op gebaseerd?

SIFR investeert in sociale ondernemingen die de brug slaan tussen mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben en werk. Daarom wordt gekeken naar de wijken waar de werkloosheid al lange tijd hoog is en wordt in die wijken extra gezocht naar sociale ondernemingen die die brugfunctie voor hun mede-wijkbewoners vervullen. De top-3 aan wijken waar SIFR extra inzet pleegt op het doen van investeren is (in willekeurige volgorde) Feijenoord, Charlois en Delfshaven. Een sociale onderneming die geworteld is in 1 van die 3 wijken en die impact maakt voor de bewoners van die wijk krijgt een streepje voor. Dat wil uiteraard niet zeggen dat dit leidt tot een investering, maar wel dat hiervoor extra inspanningen worden gepleegd.

32. Waarom wordt er zo'n groot percentage buiten Rotterdam geïnvesteerd?

In de sociale ondernemingen op werk zal het merendeel (60% tot 80%) een Rotterdamse sociale onderneming zijn die verder gaat groeien. Een aantal van hen breidt vervolgens uit naar andere steden. SIFR is als investeerder eveneens partner in die groeiambitie. Ook zal SIFR altijd met de onderneming bespreken hoe de impact in Rotterdam kan worden vergroot.

33. Hoe gaat SIFR om met gebieden buiten Rotterdam die andere sociale demografieën hebben?

SIFR investeert alleen in sociale ondernemingen van buiten Rotterdam, als deze een doelgroep bedienen die door sociale ondernemingen binnen Rotterdam nog onvoldoende of niet worden bediend en de doelgroep al langere tijd niet werkt of participeert. Binnen Rotterdam zijn bijvoorbeeld slechts enkele sociale ondernemingen gericht op alleenstaande moeders.



Daar zoeken we naar sterke sociale ondernemingen die aantonen dat de doelgroep wel structureel aan het werk kan en aan het werk blijft en daarmee dubbele impact realiseren, ook als voorbeeld voor de kinderen. Juist vanuit die impactdoelstelling wordt dan selectief gezocht naar sociale ondernemingen buiten Rotterdam.

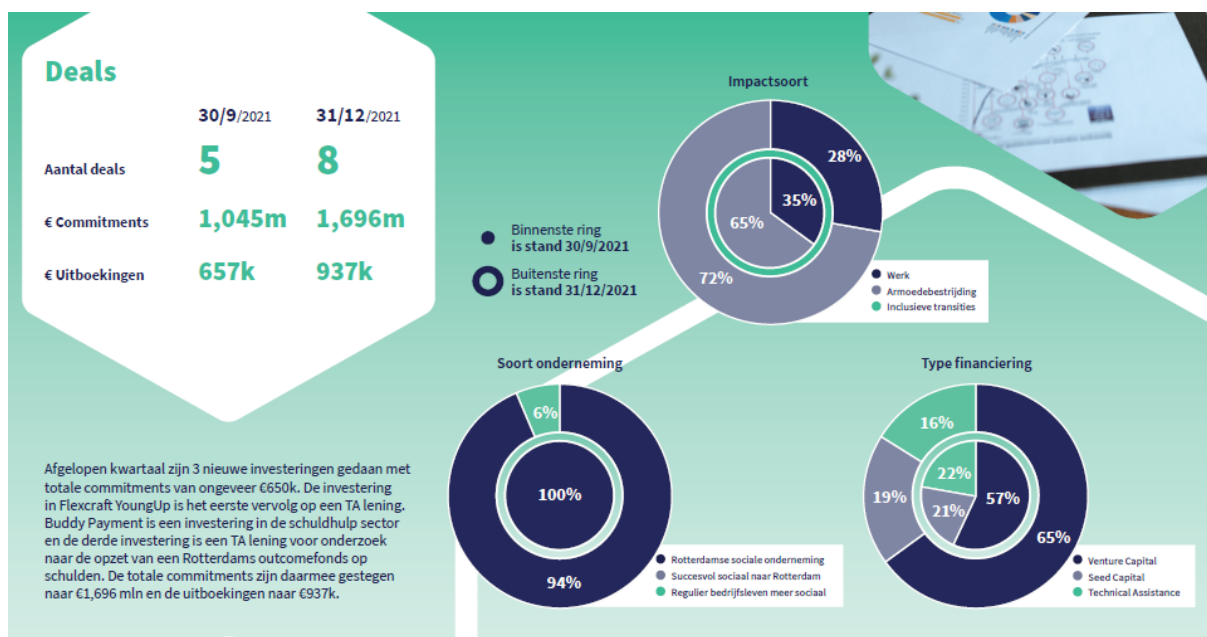
Bij uitbreiding van Rotterdamse sociale ondernemingen naar andere steden kan SIFR hen ondersteunen met een contextanalyse, contacten bij de gemeenten daar, voorbeelden van andere sociale ondernemingen, opdat ook de uitbreiding succesvol verloopt.

34. Hoe zit het met bedrijven die al een subsidie krijgen vanuit de gemeente, krijgen zij ook een investering van SIFR? Hoe gaat SIFR daarmee om?

Sociale ondernemingen die Rotterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen, krijgen soms een trajectvergoeding van de gemeente voor de begeleiding van de persoon richting werk. Veel van de sociale ondernemingen werken met een dergelijke 'hybride' model, dus naast eigen inkomsten uit producten of diensten ook een subsidie voor bijvoorbeeld het aan het werk helpen van specifieke doelgroepen. Niet alle sociale ondernemingen waar SIFR in investeert maken daar gebruik van. Voor SIFR is het van belang dat de sociale onderneming niet alleen afhankelijk is van subsidies (van de gemeente Rotterdam). Want dat is een kwetsbaar model (en strikt gezien geen onderneming) en kan leiden tot onnodige dubbele financiering of een onnodige investering. Een investering van SIFR wordt veelal gebruikt voor het opschalen van de sociale onderneming, door een commercieel persoon aan te nemen, marketingbudget mogelijk te maken, of anderszins ondersteuning, zodat de onderneming die groeistap in verkoop van diensten en producten kan zetten.

35. Kan er een berekening worden gegeven waaruit blijkt dat het management aantoonbaar meer investeert hier dan in andere organisaties?

Op basis van de kwartaalrapportage Q4 2021 blijkt dat SIFR tot 30 september 2021 voor 100% had geïnvesteerd in Rotterdamse sociale ondernemingen. Op 31 december 2021 werd voor 94% geïnvesteerd in Rotterdamse bedrijven en voor 6% in reguliere bedrijven. (bron: SIFR kwartaalrapportage Q4 2021, pagina 2.)



Tot slot: tijdens de technische sessie werd door uw commissie opgemerkt dat de Rotterdamse burger moet betalen voor de dienstverlening van de Kredietbank Rotterdam (KBR). Schuldregelingen en andere dienstverlening door de KBR (zoals bijvoorbeeld budgetbeheer) is kosteloos voor Rotterdammers. Voor de schuldregelingen worden bemiddelingskosten gerekend die in mindering worden gebracht op het afbetalingsaanbod aan de schuldeisers. Over leningen wordt rente berekend, dus ook over saneringskredieten. Deze rente wordt meegenomen in de afloscapaciteit en dus ook in mindering gebracht op het afbetalingsaanbod dat aan schuldeisers wordt gedaan.

Na behandeling in de commissie zal het college van B&W met inachtneming van uw wensen en bedenkingen een definitief besluit nemen op deelname van de gemeente in SIFR.

Met vriendelijke groet,

Enes Yigit MSC
Wethouder Armoedebestrijding, Schuldhulpverlening, Taal

Bijlage(n):

- Oprichtingsakte (bevat nieuwe statuten)
- Jaarrekeningen 2019-2020 (verlengd boekjaar)
- Jaarrekening 2021
- Financieel model SIFR
- Impactrapportage 2020
- Impactrapportage 2021